

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-430/25-41059/2

Podgorica, 17.12.2025.godine

Za: MINISTARSTVO ODBRANE, Jovana Tomaševića 29, Podgorica
gospodinu, Draganu Krapoviću, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog memoranduma o razumijevanju o saradnji u oblasti kontrole naoružanja

Veza: Vaš akt br. 05023-810/25-10973 od 25.11.2025. godine

Poštovani gospodine Krapoviću,

Povodom *Predloga memoranduma o razumijevanju o saradnji u oblasti kontrole naoružanja*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga memoranduma i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Kako se navodi u tekstu dopisa, svrha predmetnog Memoranduma je uspostavljanje mehanizma za saradnju nadležnih subjekata, država učesnica koje su odgovorne za sprovođenje mehanizma verifikacije u oblasti kontrole naoružanja, a u cilju povećanja svijesti o značaju i mogućnostima kontrole naoružanja, uspostavljanja foruma za širu razmjenu mišljenja u oblasti i mreže eksperata za specifična pitanja kontrole naoružanja.

Uvidom u tekst Izvještaja o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa, navedeno je da su za implementaciju Predloga memoranduma o razumijevanju o saradnji u oblasti kontrole naoružanja potrebna izdvajanja finansijskih sredstava iz Budžeta Crne Gore u 2026. godini u iznosu 14.466,00€. Naime, navedeni iznos finansijskih sredstva nije planiran Zakonom o izmjenama Zakona o budžetu za 2025. godinu, već je Zahtjevom za dodjelu budžetskih sredstava Ministarstvu odbrane za 2026. godinu, planiran u okviru aktivnosti Bilateralna i multilateralna saradnja, na izdacima 4141, 4142 i 4145. Nadalje, kako se navodi implementacijom predmetnog Memoranduma ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze i nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proistići finansijska obaveza.

S tim u vezi, a imajući u vidu da finansijska sredstva planirana Predlogom zakona o budžetu za 2026. godinu, Ministarstvo finansija sa aspekta budžeta, u načelu nema primjedbi na Predlog memoranduma o razumijevanju o saradnji u oblasti kontrole naoružanja, uz napomenu da je finansijska sredstva za navedene namjene u 2026. godini neophodno uskladiti sa sredstvima koja budu opredijeljena kod Ministarstva odbrane godišnjim zakonom o bužetu.

S poštovanjem,

MINISTAR
Novica Vuković

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo odbrane

NAZIV PROPISA

Memorandum o razumijevanju o saradnji u oblasti kontrole naoružanja

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

- Problem proizilazi iz činjenice da saradnja u oblasti kontrole naoružanja između Crne Gore, R. Hrvatske, Mađarske, R. Sjeverne Makedonije i R. Slovenije do sada nije formalizovana, već se realizovala u neformalnom okviru.
- Uzrok problema je nepostojanje formalnih mehanizama za saradnju u oblasti kontrole naoružanja, što se pokušava riješiti kroz memorandum.
- Posljedice problema su nedefinirani mehanizmi saradnje u oblasti kontrole naoružanja i nemogućnost planiranja obaveza.
- Oštećeni subjekt bi bio Ministarstvo odbrane jer bi bez formalizacije saradnje izostao značajan mehanizam za unapređenje i sticanje iskustava iz oblasti kontrole naoružanja, te spremnosti za odgovore na izazove iz ove oblasti.
- Zbog nacionalnih propisa pojedinih država učesnica učešće u ovom formatu ne bi bilo moguće, čime bi se izgubila mogućnost jačanja nacionalnih kapaciteta u oblasti kontrole naoružanja.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

- Svrha ovog memoranduma o razumijevanju (MOR) jeste uspostavljanje mehanizma za saradnju nadležnih subjekata država Učesnica koje su odgovorne za sprovođenje mehanizama verifikacije u oblasti kontrole naoružanja (u daljem tekstu: verifikacioni centri) radi povećanja svijesti o značaju i mogućnostima kontrole naoružanja, uspostavljanja foruma za širu razmjenu mišljenja u ovoj oblasti i mreže eksperata za specifična pitanja kontrole naoružanja. Unapređenjem odnosa između verifikacionih centara država Učesnica bi se poboljšala saradnja u oblasti kontrole naoružanja, s ciljem razmjene mišljenja o izazovima u oblasti kontrole naoružanja, predstavljanja zajedničkih stavova i očuvanja stečenog znanja u sprovođenju verifikacionih aktivnosti.
- Ciljevi definisani Memorandumom o razumijevanju nemaju negativan uticaj na strateška dokumenta i program Vlade, a zasnovani su na obavezama Crne Gore koje proizilaze iz Bečkog dokumenta 2011 i drugih sporazuma o kontroli naoružanja.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

- Imajući u vidu intenciju drugih Učesnica da formalizuju saradnju u oblasti kontrole naoružanja, „status quo“ bi značio nemogućnost učešća Crne Gore u ovom formatu.
- Potpisivanjem ovog memoranduma će se ostvariti uslovi za jačanje saradnje u oblasti kontrole naoružanja između država učesnica.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Navedeni memorandum će pozitivno uticati na Ministarstvo odbrane Crne Gore kroz dugoročno unapređenje saradnje u oblasti kontrole naoružanja, jačanja kapaciteta i odgovora na izazove u ovoj oblasti.
- Neće se ispoljiti bilo kakvi negativni uticaji (direktni ili indirektni) zbog primjene odredbi Memoranduma.
- Primjena propisa neće izazvati troškove građanima ni privredi.
- Troškovi koji će nastati zbog realizacije aktivnosti u skladu sa Memorandumom, biće planirani godišnjim budžetom, a sprovedene aktivnosti svakako će direktno pozitivno uticati na unapređivanje kapaciteta Ministarstva odbrane, kao i indirektno na jačanje bilateralnih odnosa Crne Gore sa drugim potpisnicama.
- Propisom se ne podržavaju niti predviđaju stvaranja novih privrednih subjekata na tržištu.
- Ne postoje administrativna opterećenja niti biznis barijere kada je implementacija ovog memoranduma u pitanju.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

- Za implementaciju Memoranduma o razumijevanju o saradnji u oblasti kontrole naoružanja (u daljem tekstu Memorandum o razumijevanju) potrebno je izdvajanje finansijskih sredstava imajući u vidu obavezu država učesnica da učestvuju na Godišnjoj radionici o kontroli naoružanja (AWAC, do tri predstavnika) i da svaka pojedinačno, po principu rotacije, jednom u pet godina organizuje konferenciju AWAC, u trajanju od dva radna dana. Za realizaciju Godišnje radionice i konferencije AWAC u 2026. godini, kada je domaćin Crna Gora, u sklopu Zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava za 2026. godinu predložena su sredstva u iznosu 14.466,00 EUR, imajući u vidu da je po Odjeljku 7 ovog memoranduma predviđeno da država učesnica čiji je Verifikacioni centar domaćin AWAC-a, snosi sve troškove učesnika od trenutka ulaska do napuštanja države u kojoj se AWAC održava.
- Obezbeđenje finansijskih sredstava je potrebno u dužem vremenskom periodu imajući u vidu da Memorandum o razumijevanju nema vremenski ograničen rok trajanja.
- Potpisivanjem Memoranduma o razumijevanju ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.
- Sredstva nisu planirana u budžetu za tekuću godinu. U okviru Zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava za 2026. godinu sredstva su planirana na aktivnosti 13 028 002 004 „Bilateralna i multilateralna saradnja“ na izdacima 4141, 4142, 4145 i 4149.
- Na osnovu Memoranduma neće se donositi podzakonski akti.
- Implementacijom ovog Memoranduma o razumijevanju neće se ostvariti prihod za budžet Crne Gore.
- Sredstva za realizaciju navedenih aktivnosti procijenjena su na osnovu broja zemalja učesnica, broja predstavnika (do tri predstavnika) i vremena trajanja aktivnosti, a odnose se na troškove smještaja, ishrane, završne večere, prevoza, kulturne ture, iznajmljivanja opreme, zakupa sale i dr.
- Sredstva su procijenjena na osnovu broja učesnika i troškova koje je država domaćin u obavezi da pokrije/finansira tokom održavanja aktivnosti.
- Predlog Memoranduma o razumijevanju se tek upućuje na mišljenje Ministarstvu finansija.
- Eventualne primjedbe ili sugestije će se naknadno uključiti, po dobijanju mišljenja od strane Ministarstva finansija.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

- Nije korišćena eksterna ekspertska podrška.
- Ministarstvo vanjskih poslova Crne Gore je konsultovano o prihvatljivosti formalizacije saradnje u oblasti kontrole naoružanja kroz Memorandum o razumijevanju.
- Ministarstvo vanjskih poslova nije imalo primjedbi na formalizaciju saradnje u oblasti kontrole naoružanja kroz Memorandum o razumijevanju.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

- Nema potencijalnih prepreka za implementaciju propisa.
- Nadzor nad sprovođenjem mjera i aktivnosti iz Memoranduma vršće Ministarstvo odbrane Crne Gore, u cilju ispunjavanja svih ciljeva.
- Glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva će biti neposredni rezultati u jačanju kapaciteta u oblasti kontrole naoružanja i definisanje novih pristupa rješavanju izazova iz ove oblasti koji su stečeni kroz razmjenu iskustava i edukaciju kadra.
- Ministarstvo odbrane Crne Gore će vršiti monitoring i evaluaciju primjene Memoranduma.

Datum i mjesto:

25. 11. 2025. godine, Podgorica

Ministar

Dragan Krapović

**MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU
O SARADNJI U OBLASTI KONTROLE NAORUŽANJA**

UVOD

Kroz svoju političko-vojnu dimenziju, Organizacija za evropsku bezbjednost i saradnju (OEBS) podstiče vojnu saradnju, naročito saradnju regionalnog karaktera, s ciljem jačanja povjerenja među državama učesnicama. Situacija u oblasti sprovođenja mehanizama kontrole naoružanja, kao i funkcionisanje ove dimenzije OEBS-a, predstavljaju dodatni podsticaj za pronalaženje novih oblika saradnje među državama učesnicama, kako bi se održao odgovarajući nivo povjerenja i sačuvalo stečeno znanje i iskustvo u oblasti kontrole naoružanja. Potrebu za razvojem mehanizama za unaprijeđenje saradnje i održavanje sposobnosti za sprovođenje mehanizama kontrole naoružanja identifikovali su rukovodioci verifikacionih centara tokom neformalne godišnje radionice o kontroli naoružanja, koja se održava od 2010. godine. Dogovor o pokretanju formalne inicijative ovog formata postignut je na radionici održanoj 2024. godine u Zadru, gdje je izražena spremnost da se produbi saradnja u oblasti kontrole naoružanja.

Uzimajući u obzir navedeno,

Ministarstvo odbrane Republike Hrvatske, Ministarstvo odbrane Mađarske, Ministarstvo odbrane Crne Gore, Ministarstvo odbrane Republike Severne Makedonije i Ministarstvo odbrane Republike Slovenije (u daljem tekstu „Učesnice“);

Prepoznajući značaj regionalne saradnje susjednih država u oblasti kontrole naoružanja;

Prepoznajući značaj očuvanja znanja i vještina stečenih tokom godina sprovođenja mehanizama kontrole naoružanja;

Prepoznajući važnost razmjene mišljenja o budućnosti kontrole naoružanja kao osnovi za kooperativnu bezbjednost zasnovanu na jasnim pravilima ponašanja u području OEBS-a;

U duhu otvorenosti i međusobnog razumijevanja i u okviru zakonodavstva država učesnica;

Saglasili su se da ovaj Memorandum o razumijevanju (u daljem tekstu „MOR“) služi kao okvir za saradnju između Učesnica u oblasti kontrole naoružanja;

Složili su se o sljedećem:

ODJELJAK 1

Svrha

Svrha ovog Memoranduma o razumijevanju (MOR) jeste uspostavljanje mehanizma za saradnju organizacionih jedinica Učesnica koje su odgovorne za sprovođenje mehanizama verifikacije u oblasti kontrole naoružanja (u daljem tekstu: verifikacioni centri) radi povećanja svijesti o značaju i mogućnostima kontrole naoružanja, uspostavljanja foruma za širu razmjenu mišljenja u ovoj oblasti i mreže eksperata za specifična pitanja kontrole naoružanja.

Učesnice se slažu da unaprijede odnose između svojih verifikacionih centara kako bi poboljšali saradnju u oblasti kontrole naoružanja, s ciljem razmjene mišljenja o izazovima u oblasti kontrole naoružanja, predstavljanja zajedničkih stavova i očuvanja stečenog znanja u sprovođenju verifikacionih aktivnosti.

ODJELJAK 2

Obim

Učesnice ne namjeravaju da ovim MOR stvore bilo kakva prava ili obaveze prema međunarodnom pravu. Ovaj MOR nije namijenjen da bude u konfliktu sa nacionalnim ili međunarodnim pravom. U slučaju da ipak dođe do takvog konflikta, prevlađaće nacionalno ili međunarodno pravo. Učesnici će obavijestiti jedni druge u slučaju bilo kakvog takvog konflikta. Ovaj MOR se ne smatra ugovorom u smislu Bečke konvencije o pravu ugovora iz 1969. godine.

ODJELJAK 3

Oblasti saradnje

Učesnice će sarađivati u sledećim oblastima:

- a) razmjena znanja u oblasti kontrole naoružanja
- b) razmjena najboljih praksi u sprovođenju verifikacionih aktivnosti
- c) razmjena iskustava u vezi sa organizacijom i upravljanjem mehanizmima kontrole naoružanja
- d) druge oblasti od zajedničkog interesa o kojima se Učesnice dogovore.

ODJELJAK 4

Oblici saradnje

Saradnja među Učesnicima ostvarivaće se kroz slijedeće oblike:

- 1. Godišnja radionica o kontroli naoružanja (AWAC)
- 2. Učesnice takođe mogu sprovoditi slijedeće oblike saradnje:
 - a) predavanja eksperata o temama u oblasti kontrole naoružanja
 - b) organizovanje i sprovođenje zajedničkih vježbi verifikacije u svojim oružanim snagama
- 3. Drugi mehanizmi ili oblici koje Učesnice naknadno identifikuju i zajednički podrže.

ODJELJAK 5

Radni jezik

Radni jezik će biti engleski.

ODJELJAK 6

Organizacija i sprovođenje AWAC-a

U vezi sa organizacijom i sprovođenjem AWAC-a, učesnici su se složili o slijedećem:

- a) AWAC će se održavati jednom godišnje;
- b) domaćin AWAC-a se definiše po principu rotacije;
- c) Verifikacioni centar Mađarske biće domaćin prvog AWAC-a, a zatim verifikacioni centar Učesnice po abecednom redu imena država Učesnica na engleskom jeziku;

- d) datum AWAC-a određuje Verifikacioni centar koji je domaćin u koordinaciji sa verifikacionim centrima drugih Učesnica;
- e) Verifikacioni centar koji je domaćin AWAC-a blagovremeno će poslati pozivno pismo verifikacionim centrima drugih Učesnica, sa dnevnim redom i rasporedom rada AWAC-a;
- f) po opštem pravilu, Učesnice će poslati do tri predstavnika svojih verifikacionih centara na AWAC, osim ako nije drugačije dogovoreno;
- g) svaki AWAC će trajati dva dana, isključujući dan dolaska delegacija i dan njihovog povratka;
- h) AWAC će se sastojati od dva dijela: prvog dijela u obliku konferencije, i drugog dijela u obliku terenske aktivnosti mehanizama kontrole naoružanja;
- i) Verifikacioni centar Učesnice koji je domaćin AWAC-a pripremiće izveštaj sa zaključcima AWAC-a i distribuirati ga verifikacionim centrima ostalih Učesnica.

ODJELJAK 7

Finansijski aspekti AWAC-a

Učesnica čiji verifikacioni centar je domaćin AWAC-a snosiće sve troškove učesnika od trenutka njihovog ulaska na mjesto održavanja do napuštanja države u kojoj se AWAC održava (smještaj, hrana, prevoz tokom aktivnosti).

Učesnici AWAC-a su odgovorni za sopstvene putne troškove do i od mjesta održavanja AWAC-a.

Polaznici sami ili u okviru delegacije Učesnica snose troškove protokolarnih poklona namijenjenih za razmjenu tokom AWAC-a, u skladu sa ustaljenom praksom u okviru aktivnosti kontrole naoružanja.

ODJELJAK 8

Zdravstvene usluge

Tokom boravka na teritoriji države Učesnice čiji verifikacioni centar je domaćin AWAC-a, svi polaznici će koristiti zdravstvene usluge pod istim uslovima kao i one koje se pružaju vojnom osoblju domaćina Učesnice i u skladu sa obavezama iz Bečkog dokumenta iz 2011. godine.

ODJELJAK 9

Zaštita povjerljivih informacija

Sprovođenje ovog MOR neće podrazumijevati obradu ili pripremu povjerljivih informacija.

ODJELJAK 10

Rješavanje sporova

Svaki spor u vezi sa tumačenjem i sprovođenjem ovog MOR rješavaće se konsultacijama između Učesnica i neće biti upućen nijednom nacionalnom ili međunarodnom sudu ili trećoj strani na rješavanje.

ODJELJAK 11

Izmjene i dodavanje nove Učesnice

Ovaj MOR može se izmijeniti u pisanoj formi uz uzajamnu saglasnost Učesnica. Takve izmjene stupaju na snagu danom posljednjeg potpisa.

Dodavanje nove Učesnice ovom MOR zahtijeva prethodnu pismenu saglasnost svih postojećih Učesnica. Po dobijanju takve jednoglasne saglasnosti, nova Učesnica potpisuje Pismo o pristupanju, koje takođe potpisuju sve postojeće Učesnice, kako bi se formalizovalo pristupanje. Pismo o pristupanju potvrđuje saglasnost nove Učesnice da se pridržava svih uslova ovog MOR.

ODJELJAK 12

Završne odredbe

Ovaj MOR stupa na snagu danom posljednjeg potpisa i ostaje na snazi neograničeno vrijeme.

Ovaj MOR može se raskinuti u bilo kom trenutku uz pismenu saglasnost svih Učesnica.

Svaka Učesnica može se povući iz ovog MOR tako što će obavijestiti ostale Učesnice najmanje šest mjeseci unaprijed o svojoj namjeri da se povuče.

Bez obzira na raskid ili povlačenje iz ovog Memoranduma, odredbe Sekcije 7 (Finansijski aspekti AWAC-a) i Sekcije 10 (Rješavanje sporova) ostaće na snazi dok se ne riješe sva neizmirena plaćanja i potraživanja ili druga povezana pitanja.

Ovaj Memorandum je potpisan u pet primjeraka na engleskom jeziku.

**ZA MINISTARSTVO ODBRANE
REPUBLIKE HRVATSKE**

Datum: _____

Mjesto: _____

ZA MINISTARSTVO ODBRANE MAĐARSKE

Datum: _____

Mjesto: _____

ZA MINISTARSTVO ODBRANE REPUBLIKE SJEVERNE MAKEDONIJE

Datum: _____

Mjesto: _____

ZA MINISTARSTVO ODBRANE CRNE GORE

Datum: _____

Mjesto: _____

ZA MINISTARSTVO ODBRANE REPUBLIKE SLOVENIJE

Datum: _____

Mjesto: _____

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING

CONCERNING COOPERATION IN THE FIELD OF ARMS CONTROL

INTRODUCTION

Through its political-military dimension, the Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE) encourages military cooperation, especially cooperation of a regional nature, with the aim of strengthening trust among the participating states. The situation in the field of the implementation of arms control mechanisms, as well as the functioning of this dimension of the OSCE, are an additional incentive for finding new forms of cooperation among the participating states in order to maintain an appropriate level of trust and preserve the acquired knowledge and experience in the field of arms control. The need for the development of mechanisms for improving cooperation and maintaining the ability to implement arms control mechanisms was identified by the leaders of the Verification Centers during the informal Annual Workshop on Arms Control, which has been held since 2010. The agreement on launching a formal initiative of this format was reached at the Workshop held in 2024 in Zadar, where the willingness to deepen the cooperation in the field of arms control was expressed.

Considering the above,

Ministry of Defence of the Republic of Croatia, Ministry of Defence of Hungary, Ministry of Defence of Montenegro, Ministry of Defence of the Republic of North Macedonia and Ministry of Defence of the Republic of Slovenia (hereinafter "Participants");

Recognizing the importance of regional cooperation of neighboring countries in the field of arms control;

Recognizing the importance of preserving the knowledge and skills acquired during the years of implementation of arms control mechanisms;

Recognizing the importance of exchanging views on the future of arms control as a basis for cooperative security based on clear rules of conduct in the OSCE area;

In the spirit of openness and mutual understanding and within the framework of the legislation of states of the Participants;

Agreeing that this Memorandum of Understanding (hereinafter "MOU") serves as a framework for cooperation between the Participants in the field of arms control;

Have agreed upon the following:

SECTION 1

Purpose

The purpose of the MOU is to establish a mechanism for the cooperation of the organizational units of the Participants that are responsible for the implementation of the verification mechanisms of arms control (hereinafter verification centers) in order to increase situational awareness of the importance and possibilities of arms control, to establish a forum for a wider exchange of opinions in this field and an expert's network for specific issues of arms control.

The Participants agree to improve relations between their verification centers in order to improve cooperation in the field of arms control with the aim of exchanging opinions on challenges in the field of arms control, presenting common positions and preserving acquired knowledge in the implementation of verification activities.

SECTION 2

Scope

The Participants do not intend to create any rights or obligations under international law by this MOU. This MOU is not intended to conflict with national or international law. Should such conflict nevertheless arise, the national or international law will prevail. The Participants notify each other in the event of any such conflict. This MOU does not constitute a treaty as defined by the 1969 Vienna Convention on the Law of Treaties.

SECTION 3

Areas of Cooperation

The Participants will cooperate in the following areas:

- a) exchange of knowledge in the area of arms control
- b) exchange of best practices in the implementation of verification activities
- c) exchange of experiences related to the organisation and management of arms control mechanisms
- d) other areas of common interest that the Participants agree upon.

SECTION 4

Forms of Cooperation

Cooperation between Participants will take place in the following forms:

- 1. Annual Workshop on Arms Control (AWAC)
- 2. Participants can also implement the following forms of cooperation:
 - a) experts' lectures on arms control topics
 - b) organisation and implementation of joint verification exercise activities in their armed forces
- 3. Other mechanisms or forms subsequently identified and jointly supported by the Participants.

SECTION 5

Working Language

The working language will be English.

SECTION 6

Organisation of and Conducting the AWAC

Regarding the organization of and conducting the AWAC the Participants have agreed on the following:

- a) AWAC will be held once a year;
- b) the Host of the AWAC is defined on the principle of rotation;

- c) Verification Center of Hungary will be hosting the first AWAC, followed by the verification center of the Participant in alphabetical order of the names of the states of the Participants in English;
- d) the date of the AWAC will be determined by the verification center hosting it in coordination with the verification centers of other Participants;
- e) the verification center hosting the AWAC will send an invitation letter to the verification centers of other Participants in a timely manner, with the Agenda and Work Schedule of the AWAC;
- f) as a general rule, Participants will send up to three representatives of their verification centers to AWAC, unless otherwise agreed;
- g) each AWAC will last two days, excluding the day of arrival of the delegations and the day of their return;
- h) AWAC will consist of two parts: the first part in the form of a conference, and the second part in the form of a field activity under the arms control mechanisms;
- i) The verification center of the Participant hosting the AWAC will prepare a report with the conclusions of the AWAC and distribute it to verification centers of other Participants.

SECTION 7

Financial Aspects of AWAC

The Participant whose verification center is hosting the AWAC will bear all expenses of the attendants from the time they enter the venue until they leave the state where the AWAC is being held (accommodation, food, transportation during activities).

AWAC attendants are responsible for their own travel expenses to and from the AWAC venue.

The attendants themselves or within the Participant's delegation bear the costs of the protocol gifts intended for exchange during the AWAC, in accordance with the established practice in the framework of arms control activities.

SECTION 8

Health Services

During their stay on the state territory of the Participant whose verification center is hosting the AWAC, all attendants will use health services under the same conditions as those provided to the military personnel of the host Participant and in accordance with the obligations under the Vienna Document 2011.

SECTION 9

Protection of Classified Information

The implementation of this MOU will not imply processing or producing classified information.

SECTION 10

Settlement of Disputes

Any dispute regarding the interpretation and implementation of this MOU will be resolved by consultation between the Participants and will not be referred to any national or international tribunal or third party for settlement.

SECTION 11

Amendments and Addition of a New Participant

This MOU may be amended in writing by the mutual consent of the Participants. Such amendments will enter into force on the date of the last signature.

The addition of a new participant to this MOU shall require the prior written consent of all existing participants. Upon receiving such unanimous consent, the new participant shall sign a Letter of Accession, which shall also be signed by all existing participants to formalize the accession. The letter of accession shall confirm the new participant's agreement to abide by all terms of this MOU.

SECTION 12

Final Provisions

This MOU will come into effect on the date of the last signature and will remain in force for an unlimited period of time.

This MOU may be terminated at any time with the written consent of all Participants.

Any Participant may withdraw from this MOU by notifying the other Participants at least six months in advance of its intention to withdraw.

Notwithstanding termination or withdrawal from this MOU, the provisions of Section 7 (Financial Aspects of AWAC) and Section 10 (Dispute Resolution) will remain in effect until all outstanding payments and claims or other related matters are resolved.

This Memorandum is signed in five copies in the English language.

**FOR THE MINISTRY OF DEFENCE
OF THE REPUBLIC OF CROATIA**

Date: _____

Place: _____

**FOR THE MINISTRY OF DEFENCE
OF HUNGARY**

Date: _____

Place: _____

**FOR THE MINISTRY OF DEFENCE
OF THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA**

Date: _____

Place: _____

**FOR THE MINISTRY OF DEFENCE
OF MONTENEGRO**

Date: _____

Place: _____

**FOR THE MINISTRY OF DEFENCE
OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA**

Date: _____

Place: _____